

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2010. gada 24. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: priekšsēdētājs Juris Jelāgins, tiesneši Kaspars Balodis un Viktors Skudra,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Svetlanas Tropikas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) konstitucionālo sūdzību (pieteikums Nr. 30/2010),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1) atzīt Civilprocesa likuma 396. panta pirmās daļas vārdus „vai ķīlas ņēmējs, kuram ir tiesības pārdot ķīlu par brīvu cenu”, 396. panta otrās daļas vārdus „bet, ja pieteikumu iesniedzis ķīlas ņēmējs, – arī ķīlas līguma noraksts, pierādījumi par parādnieka brīdinājumu, ja vien no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams”, 397. panta pirmās daļas vārdus „nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam” un 397. panta otrās daļas 1. punkta vārdus „vai ķīlas ņēmēja parādniekam un ķīlas ņēmējam ir tiesības nekustamo īpašumu pārdot par brīvu cenu” (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam;

2) apturēt Aizkraukles rajona tiesas 2010. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/0080 izpildi.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

2. Civilprocesa likuma 396. panta pirmā un otrā daļa noteic:

“(1) Pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā var iesniegt īpašnieks vai ķīlas ņēmējs, kuram ir tiesības pārdot ķīlu par brīvu cenu.

(2) Pieteikumam par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā pievienojami pārdošanas nosacījumi un apliecināta izdruka no attiecīgā zemesgrāmatas nodalījuma, kurā norādīti spēkā esošie ieraksti un atzīmes, bet, ja pieteikumu iesniedzis ķīlas ņēmējs, — arī ķīlas līguma noraksts, pierādījumi par parādnieka brīdinājumu, ja vien no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams.”

Savukārt Civilprocesa likuma 397. panta pirmā un otrā daļa paredz:

“(1) Pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē izskata tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam.

(2) Tiesnesis pieņem lēmumu atļaut pārdošanu izsolē, pārliecinājies, ka:

1) nekustamais īpašums pieder pieteikuma iesniedzējam vai ķīlas ņēmēja parādniekam un ķīlas ņēmējam ir tiesības nekustamo īpašumu pārdot par brīvu cenu;

2) nav likumīgu šķēršļu šā nekustamā īpašuma pārdošanai ar pieteikumā norādītajiem nosacījumiem.”

Pēc būtības Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Satversmes 92. pantā nostiprinātajām procesuālajām garantijām neatbilst normas, kas regulē ķīlas ņēmēja tiesības iesniegt pieteikumu nekustamā īpašuma labprātīgai pārdošanai izsolē tiesas ceļā.

3. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts un 19.² panta pirmā daļa noteic, ka personai ir tiesības iesniegt pieteikumu (konstitucionālo sūdzību) par likumu atbilstību Satversmei tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikums ir iesniegts par tādu tiesību normu savstarpējo atbilstību, par ko Pieteikuma iesniedzējai ir piešķirtas tiesības vērsties Satversmes tiesā. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētās normas ir attiecinātas uz viņu un rada viņai Satversmes 92. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu.

4. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem secināms, ka nepastāv iespējas aizstāvēt Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām pieteikums un tam pievienotie materiāli atspoguļo lietas faktiskos apstākļus. Pieteikumā norādīts uz Pieteikuma iesniedzējai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu un sniegts juridiskais pamatojums apstrīdētās normas iespējamai neatbilstībai Satversmes 92. pantam. Tāpat pieteikumā ir ietverts prasījums Satversmes tiesai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Līdz ar to uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma.

5. Atsevišķi izvērtējams Pieteikuma iesniedzējas lūgums apturēt Aizkraukles rajona tiesas 2010. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/0080 izpildi.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa noteic, ka konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi. Satversmes tiesas likumā ir ietverts vispārējs noteikums, ka lietas ierosināšana Satversmes tiesā neietekmē ar apstrīdēto normu saistīto nolēmumu izpildi. Satversmes tiesa jau iepriekš norādījusi, ka nolēmuma izpildes apturēšana uzskatāma par ārkārtēju Satversmes tiesas procesa līdzekli un piemērojama tikai svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas sprieduma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2009. gada 13. oktobra lēmuma par lietas ierosināšanu 7. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2010. gada 18. janvāra lēmuma par lietas ierosināšanu 5. punktu un Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2010. gada 26. janvāra lēmuma par lietas ierosināšanu 5. punktu*).

Pieteikumā ir norādīts, ka gadījumā, ja minētais Aizkraukles tiesas lēmums netiktu apturēts, rastos Pieteikuma iesniedzējas īpašuma tiesību apdraudējums. Tomēr pieteikumā nav pamatots, ka pastāvētu tādi apstākļi, kas Satversmes tiesas sprieduma izpildi minētajā lietā padarītu neiespējamu, vai arī radītu tik būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējai, ka būtu nepieciešama minētā ārkārtas procesuālā līdzekļa piemērošana Satversmes tiesas procesā.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt lietu “Par Civilprocesa likuma 396. panta pirmās daļas vārdu “vai ķīlas ņēmējs, kuram ir tiesības pārdot ķīlu par brīvu cenu”, 396. panta otrās daļas vārdu “bet, ja pieteikumu iesniedzis ķīlas ņēmējs, – arī ķīlas līguma noraksts, pierādījumi par parādnieka brīdinājumu, ja vien no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams”, 397. panta pirmās daļas vārdu “nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam” un 397. panta otrās daļas 1. punkta vārdu „vai ķīlas ņēmēja parādniekam un ķīlas ņēmējam ir tiesības nekustamo īpašumu pārdot par brīvu cenu” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” pēc Svetlanas Tropikas konstitucionālās sūdzības (pieteikums Nr. 30/2010).

2. Noraidīt lūgumu apturēt Aizkraukles rajona tiesas 2010. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/0080 un izpildi.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu lietā “Par Civilprocesa likuma 396. panta pirmās daļas vārdu “vai ķīlas ņēmējs, kuram ir tiesības pārdot ķīlu par brīvu cenu”, 396. panta otrās daļas vārdu “bet, ja pieteikumu iesniedzis ķīlas ņēmējs, – arī ķīlas līguma noraksts, pierādījumi par parādnieka brīdinājumu, ja vien no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams”, 397. panta pirmās daļas vārdu “nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam” un 397. panta otrās daļas 1. punkta vārdu „vai ķīlas ņēmēja parādniekam un ķīlas ņēmējam ir tiesības nekustamo īpašumu pārdot par brīvu cenu” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam”, jo 2010. gada janvārī Satversmes tiesā ir ierosināta identiska lieta Nr. 2010-08-01, kurā Saeima ir uzaicināta iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

J. Jelāgins